

מאי 2023

מושג הילדות בראי ההיסטוריה

יחידת הוראה לכיתה ט'

מפתחת היחידה

תמר לזרסון, חטיבת הביניים שמואל הנגיד, הרצליה

מידע כללי

מפתחת היחידה: תמר לזרסון

תאריך פיתוח היחידה: מאי 2023

תחום הדעת: בינתחומי - היסטוריה, אזרחות, אמנות

שכבת גיל: כיתות ט'

זמן מוערך ללמידה: 8 שעות

הנושא הנלמד: מושג הילדות בראי ההיסטוריה

תת נושא: הקשר הבין דורי וזכויות הילד והילדה

מושגים מרכזיים: ילדות, היישוב העברי, פלמ"ח, ימי ביניים, תהליכי עיור, עידן הנאורות, מהפכה מדעית, מהפכה תעשייתית, מודרניזציה, שינוי תרבותי, העת החדשה, יום זכויות הילד והילדה הבינ"ל, הצהרת זכויות האדם באו"ם 1948, חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, שוויון זכויות, הצהרת ז'נבה זכויות הילד 1924, האמנה הבינ"ל לזכויות הילד

סביבת הלמידה: כיתת הלימוד, סביבה מתוקשבת - חדר מחשבים, מרחבי למידה בית ספריים

שיקולי הדעת בבחירת הנושא

רציונל למורה ורצף הלמידה:

- נושא הילדות נלמד במסגרת שבוע זכויות הילד והילדה הבינלאומי המצוין ב-20 בנובמבר כל שנה.
- בחטיבת הביניים נסקרות תולדות אירופה והתמורות במבנים השלטוניים, החברתיים והכלכליים שחלו בה: עיור, שינויים בתפיסת האלוהות, רעיונות הנאורות, המהפכה המדעית והתעשייתית (תהליכי עיור, עבודת ילדים, בורגנות-משפחה ופנאי). התלמידים יעסקו בנושאים אלו הפעם תוך התייחסות למושג הילדות, כהיבט הנוגע אליהם באופן אישי ועמו הם מזדהים.
- יחידת הלימוד תתמקד בגלגוליו של מושג זה על רצף הזמן, ותראה כיצד השינויים שחלו בתפיסת הילדות הן תולדה של השינויים המבניים שהתחוללו לאורך הזמן - הילדות כמושג תלוי תרבות, משתנה ומתפתח לאורך ההיסטוריה ומהווה מראה המשקפת את תרבות השלטת באותה תקופה.

מטרות כלליות מתחום הדעת:

- התלמידים יחשפו לצורות חיים שונות של ילדות בעבר, יפתחו תחושת זהות משפחתית רב-דורית ויערכו השוואה בין ילדותם לילדות בעבר.
- התלמידים יתוודעו למושג הילדות וילמדו כי המושג משתנה ומתפתח לאורך ההיסטוריה ומתרבות לתרבות.
- התלמידים יקשרו בין התהליכים ההיסטוריים לבין התפתחות מושג הילדות.
- התלמידים יערכו חקר השוואתי בנושא הילדות.
- התלמידים יכירו עמדות והתייחסויות שונות של בני תקופות שונות ביחס לילדות ולילדים.
- התלמידים יפתחו מודעות לזכויות הילד והילדה, כפועל יוצא מזכויות האדם והאזרח ויבינו את התהליכים שהובילו להכרה בזכויות אלו.

כיצד באים לידי ביטוי עקרונות each ביחידת ההוראה?

● חינוך לערכים – e – education & values

עקרון חינוך לערכים שזור ביחידה זו בכל מפגשי הלימוד, באמצעות שיח חינוכי על יחסה של החברה לקבוצות מוחלשות ככלל ולילדים בפרט. הסקירה ההיסטורית ומשימות החקר יעוררו בלומדים מודעות לחשיבות ערכי כבוד האדם וחירותו, שוויון זכויות וחמלה. המפגש האחרון יתמקד במעמד הילד וזכויות הילד, כפועל יוצא בהכרה בזכויות האדם והאזרח.

● אקדמיה - a - academy

עקרון האקדמיה יבוא לידי ביטוי בכמה היבטים:

- ✓ בדרכי הוראה-למידה אינטגרטיביים (שילוב תחומי דעת שונים-היסטוריה, אזרחות, אמנות);
- ✓ בתהליכי חקר מבוססי חשיבה מסדר גבוה המתבצעים בכלים אקדמיים: העלאת השערות, בחינתן בשיטת מחקר השוואתית ושימוש בכלי חקר כגון שאלון וראיונות אישיים, הצגת ממצאים, דיון ומסקנות;
- ✓ בניתוח מקורות מידע מגוונים: חזותיים, טקסטואליים ושמיעתיים ובעידוד סקרנות הנובעת מרלוונטיות לחיי התלמידים.

מיומנויות דיסציפלינריות שישולבו ביחידה:

ניתוח ציר זמן, זיהוי הקשרים בין אירועים היסטוריים, ניתוח מקורות מידע ראשוניים (ציורי ילדים מתקופות שונות), חקר תקופה היסטורית באמצעות חמשת המ"מים.

● קהילה - c - community

עקרון הקהילה יוטמע באופן הלימוד ובנושאים הנלמדים:

- יצירת קהילת תלמידים (קבוצות עבודה על פרויקט משותף), המעודדת פיתוח תחושת שייכות ומחויבות לקבוצה;
- פיתוח תחושת שייכות לקהילה סביב זהות משפחתית, זהות רב-דורית והזדהות עם קבוצת השווים.

● חדשנות ויזמות - h - high tech

ביחידת לימוד זו יתנסו הלומדים במגוון מיומנויות וכלים המעודדים יזמות, חדשנות ויצירתיות:

- למידה מבוססת פרויקט ועבודת צוות תוך תרגול שיתוף פעולה וכבוד לאחר.
- פיתוח תוצרים דיגיטליים כגון סרטונים, מצגות וטפסים.
- שימוש בכלים שיתופיים (Google Slides, Google Forms, Padlet) וסביבות ענן.
- התנסות ברפלקציה ועיבוד חוויות למידה, הפקת תובנות והסקת מסקנות.

משאבי למידה

ידע מוקדם של הלומד:

עידן הנאורות, עיור, המהפכה המדעית, המהפכה התעשייתית (תהליכי עיור, עבודת ילדים, בורגנות-משפחה ופנאי), שינויים בתפיסת האלוהות.

חומרי למידה וחומרי עזר:

- [מצגת מלווה](#)
- שיר של יהונתן גפן בביצוע אריק איינשטיין: ["יכול להיות שזה נגמר"](#)
- טופס Google forms: <https://forms.gle/UpfD9vEqCXx5mzb68>
- מסמך ציורי ילדים מתקופות שונות בהיסטוריה
- ציר זמן, תהליכים ותמורות היסטוריות
- סרטון [Raise your hand against smacking](#)
- סרטון [What Was It Like To Be a Kid In The Past? | WHAT THE PAST?](#)
- סרטון [זכויות הילד](#)
- מערך שיעור בנושא זכויות הילד והילדה מתוך אתר "קדמה" [/https://kedma-edu.org.il](https://kedma-edu.org.il)

תוצרי הלמידה:

- מסמך השוואתי Google Forms או כמצגת Google Slides.
- מצגת / סרטון / קומיקס
- Padlet משותף

תכנון שיעורים/מפגשי לימוד

- **שיעור 1:** זיכרונות ילדות – והילד הזה הוא אני
- **שיעור 2:** זיכרונות ילדות – והילד הזה הוא אני – הצגת תוצרים ורפלקציה
- **שיעורים 3 - 4:** מהי ילדות? מושג הילדות בראי הזמן (כפול)
- **שיעורים 5 - 6:** מהי ילדות? מושג הילדות בראי הזמן - עבודה בקבוצות והצגת התוצרים (כפול)
- **שיעורים 7 - 8:** מעמד הילד.ה וזכויות הילד.ה (כפול)

תכנון מפגש לימוד 1

נושא: זיכרונות ילדות – והילד הזה הוא אני

משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
15 דקות	אקדמיה: שימוש במקורות מידע מגוונים וניתוח מקור מידע כתוב ושמיעתי. עידוד סקרנות ורלוונטיות לחיי התלמידים. הבעה בכתיב ובעל פה. תהליכי הוראה- למידה אינטגרטיביים.	מושג הילדות היישוב העברי פלמ"ח	הקרנת השיר והצגת המילים במקרן. ליווי התלמידים בניתוח. כתיבת התשובות על הלוח ותיעודן בצילום לשם קיום השוואה בין לתשובות לאחר עבודת החקר. שליחת התצלום לקבוצת הוואטסאפ הכיתתית.	התלמידים: <ul style="list-style-type: none"> יאזינו לשירו של יהונתן גפן בביצוע אריק איינשטיין: "יכול להיות שזה נגמר" ידונו במילות השיר ויענו על השאלה: האם הם יודעים על מה דיבר המשורר? התלמידים יחשפו למושגים מההווי של טרום וקום המדינה. ישיבו על השאלה האם הם חושבים שהיה יותר שמח לפני שנולדו? איך לדעתם נראתה הילדות של הוריהם וסביהם/סבתותיהם כשהיו ילדים? האם הייתה שונה משלכם? 	פתיחה
30 דקות	קהילה: פיתוח תחושת שייכות לקהילה סביב זהות משפחתית, זהות רב- דורית והזדהות עם קבוצת השווים. אקדמיה: חשיבה מסדר גבוה-השוואה ותהליך למידה מבוסס חקר באמצעות שאלון וראיונות. חדשנות: כלים שיתופיים (Google Slides , Google Forms)		הצגת עבודת החקר האישי והסבר: שליחת קישור למסמך Google Forms עם שאלות מנחות, התלמידים יעתיק את המסמך ויערכו בנפרד. לחלופין, התלמידים יכינו מצגת אישית ב-Google Slides עם השאלות המנחות שיקבלו ב-Forms או הכנת סרטון. הדגשה שהעבודה היא עצמאית אך בשיתוף פעולה של המשפחה.	התלמידים: <ul style="list-style-type: none"> יחשפו לנושא היחידה: "מושג הילדות בראי הזמן" ויתוודעו למשימת הבית האישית והמשפחתית: יערכו חקר השוואתי של ילדותם מול ילדות הוריהם /סבים/סבתות שלהם על פי שאלות מנחות בקישור הבא: https://forms.gle/UpfD9vEqCXx5mzb68 הצגת התוצרים תתבצע במליאה בשיעור הבא.	תרגול, יישום והערכה

תכנון מפגש לימוד 2

נושא: זיכרונות ילדות – והילד הזה הוא אני – הצגת תוצרים ורפלקציה					
משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
30 דקות	קהילה: הזדהות עם קבוצת השווים		עידוד תגובות חיוביות על תוצרי התלמידים האחרים.	<p>התלמידים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • יציגו את התוצרים של עבודת החקר - מצגות התלמידים. • יתבוננו בצילום תשובותיהם בשיעור הראשון ויפיקו תובנות מההשוואה. 	תרגול, יישום והערכה
15 דקות	אקדמיה: הצגת ממצאים, דיון ומסקנות חדשנות: הפקת תובנות והסקת מסקנות, רפלקטיביות		יש להכין משוב לכל תלמיד על גבי התוצר.	<p>התלמידים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • יסבמו את חווית החקר העצמי וחקר בני משפחתם, את שלב הראיונות, איסוף התמונות ומה למדו מהשוואת חוויות הילדות. ד • ידונו מה למדו מההשוואה? האם מצאו מאפיינים דומים בין ילדות ההורים והסבים/ות לילדותם שלהם? ומה השונה? 	רפלקציה וסיכום

תכנון מפגש לימוד 3 - 4

נושא: מהי ילדות? מושג הילדות בראי הזמן

משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
10 דקות	אקדמיה: שימוש במקורות מידע מגוונים וניתוח מקור מידע חזותי ראשוני-תמונות.		יש להציג את ציורי הילדים במקרן ולאחר מכן לערוך על הלוח רשימה לפי נושאים: ביגוד, משחקים, משפחה, חינוך והשכלה, מאכלים.	<p>התלמידים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • יתבוננו בציורי ילדים מתקופות שונות בהיסטוריה. • יחלצו מהתמונות תובנות על פי תחומים. 	פתיחה
10 דקות לשאלת מחקר וצפייה בסרטון	מיומנויות דיסציפלינריות: ניתוח ציר זמן, זיהוי הקשרים.	ימי ביניים	יש להציג את הסרטון ולאחריו את ציר זמן עם הנושאים שנלמדו בשיעורים קודמים, ולקשר אותם להתפתחות מושג הילדות: רעיונות הנאורות, תהליכי עיור, המהפכה המדעית והתעשייתית.	<p>התלמידים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ישערו כיצד התנהלו חייהם של ילדים בעבר לעומת ימינו ומה היה היחס כלפיהם לעומת כיום. • יצפו בסרטון What Was It Like To Be a Kid In The Past? WHAT THE PAST? • יסקרו את הנושאים הרלוונטיים שנלמדו בשיעורים הקודמים: רעיונות הנאורות, תהליכי עיור, המהפכה המדעית והתעשייתית וילמדו כי מושג הילדות משתנה ומתפתח לאורך ההיסטוריה ומתרבות לתרבות ויקשרו בין התהליכים לבין התפתחות מושג הילדות. התלמידים יבינו כיצד גורמים הקשורים למודרניזציה הובילו לשינוי תרבותי ולשינוי בתפיסת הילדות. • יתודעו לפרויקט עליו יעבדו במפגש זה: <ul style="list-style-type: none"> ○ אילו הייתי ילד בתקופת _____ כיצד היו נראים חיי? • התלמידים יתחלקו לקבוצות עבודה על פי חלוקה מונחית. 	תרגול, יישום והערכה
15 דקות סקירת האירועים ההיסטוריים	אקדמיה: תהליך למידה מבוסס חקר, כולל שאלת חקר, השערה, תהליך חקר אינטגרטיבי (בין תחומי) המשלב מקורות מידע מגוונים (טקסטואלי, חזותי, שמיעתי), ממצאים ומסקנות.	נאורות	(לפני המפגש לקרוא על התזה של ההיסטוריון פיליפ אריאס-התפתחות מושג הילדות וכן ילדות בימי הביניים ש, שחר עמ' 381-382).		
10 דקות קישור האירועים למושג הילדות		מהפכה מדעית	יש לחלק את התלמידים לקבוצות עבודה ולהציג את ההנחיות לפרויקט. יש לתחום את מסגרת המחקר בזמן ומקום (להציג את חמשת הממיי"ים: מה, מי, מתי, מקום, מדוע).		
		מהפכה תעשייתית			
		מודרניזציה			

<p>10 דקות חלוקת קבוצות והסבר על הפרויקט</p>	<p>קהילה: יצירת קהילת תלמידים באמצעות קבוצת עבודה, פיתוח תחושת שייכות ומחויבות לקבוצה.</p>	<p>שינוי תרבותי העת החדשה</p>	<p>מקום - בעולם המערבי-אירופה זמן - כל קבוצה תחקור את אחת התקופות הבאות: 1. ימי הביניים. 2. העת החדשה המוקדמת. 3. העת החדשה המאוחרת - המאה ה- 19+ראשית המאה ה-20 והמהפכה התעשייתית. 4. העידן הפוסט מודרני - אמצע המאה ה-20 ועד ימינו.</p>	<p>כל קבוצה תקבל הנחיה לחקירת מושג הילדות בתקופות היסטוריות שונות, וכיצד מושג זה התבטא בתחומים הבאים: משחקים, אמנות, השכלה וחינוך, ביגוד, מקומם במשפחה, עיסוקים. כל קבוצה תתבקש להכין את התוצרים הבאים: מצגת/סרטון/קומיקס המכיל את הממצאים, בכללם תמונות והמחשות.</p>	<p>המשך מפגש 3 - 4 תרגול, יישום והערכה</p>
<p>40 דקות</p>	<p>חדשנות: למידה מבוססת פרויקט, יצירת מצגת/סרטון/קומיקס. מיומנויות חברתיות ובין אישיות: שיתוף פעולה, כבוד לאחר, התמדה.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • יש לחלק את הפרויקט לשני שלבים ולהנחות את התלמידים להגיע למפגש הבא כשהשלב השני בהכנה. • שלב 1 - חקירת מושג הילדות על פי התקופה והאזור שנבחרו להם, ועל פי הקריטריונים שנדונו לעיל. • שלב 2 – הכנת התוצרים (מצגת/סרטון) בכיתת מחשבים/טלפונים חכמים. • לערוך מעקב אחר עבודת הקבוצות. 	<p>התלמידים: • יתחילו את העבודה הקבוצתית על הפרויקט בכיתה וימשיכו אותה לאחר שעות הלימודים ובמפגש הבא. • יוכלו לשבת בכיתה מחשבים או להיעזר במכשירים ניידים ולשבת במרחבים שונים.</p>	<p>רפלקציה וסיכום</p>

תכנון מפגש לימוד 5 - 6

נושא: מהי ילדות? מושג הילדות בראי הזמן - עבודה בקבוצות והצגת התוצרים					
משך הזמן	עקרונות מודל each	מו שג ים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
10 דקות			להכין מבעוד מועד כיתת מחשבים. לווודא שהקבוצות סיימו את שלב א' והחלו את שלב ב'. חלוקה למרחבי עבודה לפי סוג התוצר.	התלמידים ידווחו בכיתה על התקדמות קבוצתם ויתחלקו למרחבי עבודה לפי סוג התוצר הדיגיטלי שבחרה להכין: כיתת מחשבים או מרחבי בית ספר שונים.	פתיחה
40 דקות עבודה+20 דקות הצגת תוצרים	אקדמיה: למידה מבוססת פרויקט. מיומנויות קוגניטיביות (הערכה) ובין אישיות (אמפתיה, כבוד לאחר)		מעקב אחר עבודת הקבוצות. יש לעודד את התלמידים להגיב באופן חיובי על תוצרי חבריהם. יש לערוך משוב על עבודות הקבוצות.	התלמידים: <ul style="list-style-type: none"> יעבדו בקבוצות על התוצרים הדיגיטליים ובסיום יעלו את התוצרים לתיקיית Drive משותף. יחזרו למליאת הכיתה וכל קבוצה תציג את תוצריה. 	תרגול, יישום והערכה
10 דקות סיכום: כיצד השתנה היחס לילדים לאורך ההיסטוריה? 10 דקות רפלקציה	חדשנות: כלים שיתופיים (Padlet), התנסות ברפלקציה ועיבוד חוויות עבודה בצוות.		להכין מסמך Padlet משותף. לרשום על הלוח את השאלות שהתלמידים ישאלו את עצמם ברפלקציה האישית.	התלמידים: <ul style="list-style-type: none"> ישתתפו בדיון מסכם: כיצד השתנה יחסה של החברה לילדים לאורך ההיסטוריה? איזה רגש התעורר בהם במהלך העבודה אל מול הממצאים? לדוגמה: חמלה, עצב, כעס, שמחה, הזדהות. יסכמו את חוויות העבודה בקבוצה ולאחר השיעור יכתבו רפלקציה אישית ויעלו אותה ל Padlet משותף, על תהליך העבודה ועל תחושותיהם: כיצד חוויתי את העבודה בצוות, באיזה אופן תרמתי לקבוצה ומה הקבוצה תרמה לי, היכן חוויתי קושי, האם זיהיתי בעצמי חוזקות בקבוצה? מה היה מקומי בקבוצה? האם קיבלתי הזדמנות לביטוי עצמי? 	רפלקציה וסיכום

תכנון מפגש לימוד 7 - 8

נושא: מעמד הילד.ה וזכויות הילד.ה

משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
10 דקות	<p>חינוך וערכים: סוגיות אתיות ערכיות ומוסריות הרלוונטיות לחיי הלומדים.</p> <p>ערכים מרכזיים: שוויון זכויות, כבוד האדם וחירותו, שונות, חמלה, צדק.</p> <p>מיומנויות דיסציפלינריות: ניתוח ציר זמן, זיהוי הקשרים.</p> <p>אקדמיה: חשיבה מסדר גבוה-שאלה פורייה והעלאת השערה.</p> <p>קהילה: פיתוח תחושת שייכות לקבוצת השווים</p>	<p>יום זכויות הילד והילדה הבינ"ל (20/11).</p> <p>הצהרת זכויות האדם באו"ם 1948.</p> <p>חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.</p> <p>שוויון זכויות</p> <p>הצהרת ז'נבה זכויות הילד 1924.</p> <p>האמנה הבינ"ל לזכויות הילד 1959.</p> <p>אשרור האמנה בישראל ב- 1991</p>	<p>הצגת סרטון: Raise your hand against smacking</p> <p>רישום על הלוח של ממצאי פעולות המבוגר לטיפוח הילד.</p>	<p>התלמידים יצפו בסרטון Raise your hand against smacking ויזהו אילו פעולות המבוגר בסרטון (המיוצג ע"י היד) עושה למען הילד.</p>	פתיחה
70 דקות			<p>הצגת ציר זמן ובו הכרה בזכויות השחורים, הנשים, הילדים.</p> <p>תקופות:</p> <p>ימי הביניים, המהפכה התעשייתית, התקופה המודרנית</p> <p>פעילות זכויות הילד והילדה – מכירה פומבית (הנחיות מצורפות בנספח).</p>	<p>התלמידים:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ישערו (לאור ממצאי פרויקט 'מושג הילדות' במפגשים הקודמים): האם ילדים נהנו בעבר מיחס מטפח כפי שרואים בסרטון? האם לדעתם היו בעלי זכויות או נעדרי זכויות? 5 דק'. - יכירו את יחס החברה לילדים בתקופות שונות בהיסטוריה - עבודת ילדים במהפכה התעשייתית ובימי הביניים 10 דק'. - ייחשפו בקצרה לתהליכים שהובילו להכרה בזכויות קבוצות מודרות בהיסטוריה (נשים, שחורים וילדים) ויכירו את כרונולוגית האירועים על גבי ציר הזמן. 10 דק'. - ישתתפו בפעילות זכויות הילד והילדה – מכירה פומבית (הנחיות מצורפות בנספח). 45 דק'. 	תרגול, יישום והערכה
10 דקות			<p>הצגת סרטון: זכויות הילד</p> <p>להבין מסמך Padlet משותף.</p>	<p>התלמידים יצפו בסרטון זכויות הילד ולאחר מכן יכתבו אילו זכויות וחובות יש להם בחיי היום יום ומה היו משנים ויעלו ל Padlet משותף.</p>	רפלקציה וסיכום

נספחים

לקוח מתוך קדמה: לשוויון בחינוך ובחברה בישראל עמודים 16, 17

קדמה - לשוויון בחינוך ובחברה בישראל

נספח - רשימה חלקית של הזכויות באמנה הבינלאומית לזכויות הילד:

- ✓ זכות לחינוך חינם.
- ✓ זכות לקבל טיפול רפואי.
- ✓ הגנה מפני פעולות מזיקות כגון עינויים, ניצול מיני, אלימות גופנית או נפשית, ניצול בעבודה, התעללות, הזנחה, אמריות וסחר בילדים.
- ✓ הגנת ילדים נכים, ילדים חסרי משפחה וילדים פליטים.
- ✓ הגנה מפני אפליה.
- ✓ זכות להיקרא בשם פרטי.
- ✓ זכות לקבל אזרחות.
- ✓ זכות להכיר את ההורים ולהיות מטופל על ידיהם.
- ✓ זכות להביע דעה אישית.
- ✓ זכות לפרטיות לכבוד ולשם טוב.
- ✓ זכות להיות מטופל על ידי שני ההורים באחריות משותפת.
- ✓ זכות לקבל הגנה וסיוע מהמדינה במקרה והסביבה המשפחתית נשללת מהילד.
- ✓ זכות להשתתף בכל הליך בו מתקבלת החלטה בנוגע לילד.

קדמה - לשוויון בחינוך ובחברה בישראל

זכויות הילד והילדה - מכירה פומבית?

מותאם לשיעור של 45 דקות

הכנות מראש לשיעור:

< שקיות עם סוכריות לפי מספר הקבוצות שהוציאו לחלק את הכיתה. בכל שקית תהא כמות שונה של סוכריות (לדוגמה 2-קבוצות יקבלו 12-15 סוכריות בהשוואה לקבוצות אחרות שיקבלו 5-8 סוכריות).
< 10-15 פתקים עם שמות הזכויות מתוך רשימת זכויות הילד. כל זכות בפתק נפרד.

הכיתה תתחלק לקבוצות קטנות בנות 4-5 תלמידים/ות בקבוצה.
נחלק לכל קבוצה שקית ובה סוכריות/ מטבעות שקולד או משהו אחר.
נכריז על "מכירה פומבית" כיתית של 10 זכויות מזכויות הילד. בכל פעם תעמוד למכירה זכות אחרת, והקבוצות השונות יתבקשו להציע "הצעות מחיר" משלל הסוכריות העומדות לרשותן.
הקבוצה שתציע את הצעת המחיר הגבוהה ביותר תזכה בזכות. (15 דקות)

לאחר כמה סבבים של מכירה, כל קבוצה תציג את הזכויות שקנתה. וכן האם היא מרוצה מהזכויות שצברה, ומהמחיר ששלמה עבורן. (10 דקות)
סביר להניח שהתלמידים והתלמידות יבחינו לאורך המשחק כי יש קבוצות שקיבלו מראש כמות גדולה יותר של סוכריות (במידה ולא יבחינו, בשלב זה המורה יכולה לחשוף את הנתון שלכל קבוצה היה תקציב סוכריות שונה).
סביר להניח שהקבוצות שקיבלו מראש כמות גדולה יותר של סוכריות תהא גם הקבוצה שתצבור כמות גדולה יותר של זכויות, או שהיא "תזכה" בזכויות המבוקשות יותר, ושהיא יעורר תרעומת בקרב הקבוצות שקיבלו פחות.

שאלות לדיון (15 דקות)

- איך היתה התחושה "לקנות" זכויות? האם יש זכויות חשובות יותר מזכויות אחרות?
- האם יש זכויות שהייתם/ם משלמות/ם תמורתן יותר?
- מי היו הקבוצות "החזקות" במשחק? איך היתה התחושה להיות בקבוצה "החזקה"?
- מה הרגישו התלמידים והתלמידות בקבוצה "החלשה"?
- בואו נדמיין מדינה שבה מחולקות הזכויות לכל המרבה במחיר - מה יהיה מצב הזכויות הילדים/ות באותה מדינה?
- כשאתם/ם בוחנטים/ם את החברה הישראלית - האם אתם/ם רואות/ם הבדלים בין הילדים/ות? האם כל הילדים והילדות בישראל מקבלים לדעתכם/ם את הזכויות שלהם/ם באופן שווה (כגון ילדים/ות עם צרכים מיוחדים, ילדים/ות עניים, ילדות/ים מדת אחרת, ילדי מהגרים)? ואם לא, איך זה מסתדר עם ההכרה שזכויות אמורות להינתן לכל ילד וילדה ללא הבדל גזע, דת, מין, מעמד חברתי וכלכלי וכדומה?